Pannonia, apărută după cel de al doilea război mondial. Primul capitol, semnat de I. Bóna (p. 5—12), schițează istoria viitoarei provincii pînă în prima epocă a fierului. În cap. II—IX (p. 13—78), scrise de A. Mócsy se analizează mai întîi perioada conviețuirii illiro-celtice precum și premisele cuceririi romane. Se trece apoi la cucerirea și organizarea Pannoniei de către romani, continuînd cu istoria provinciei pînă în vremea lui Antoninus Pius. Ultimele șase capitole (p. 79—140), semnate de L. Barkóczi tratează istoria Pannoniei de la epoca lui Marcus Aurelius și pînă la sfîrșitul dominației romane. Pe lîngă literatura de specialitate, indicată la sfîrșitul fiecărui capitol, lucrarea mai cuprinde în încheiere și o scurtă informare bibliografică (p. 143—148), întocmită de A. Mócsy. Redactată cu o mare exigență științifică, dar avînd în vedere și scopurile didactice, *Istoria Pannoniei* constituie nu numai un bun ajutor pentru studenți, dar oferă o orientare generală și pentru cercetătorii epocii romane.

A.L.

ALB. VAN KAMPEN, *Orbis terrarum antiquus in scholarum usum descriptus*, VEB Hermann Haack, Gotha, f. a., XVI + 30 hărți.

ALB. VAN KAMPEN, *Die Welt den Antike. (Atlas antiquus). Taschenatlas*, 13⁰; VEB Hermann Haack, Gotha, f. a., 71 p. + 24 hărți.

Prima lucrare, menționată mai sus, se adresează elevilor. Editată sub formă de album, (fără indice, ea cuprinde 16 hărți mari, îmbrățișînd statele orientului antic (1. Palestina, 2. Asiria, 3. Egiptul, 4—5. Persia); Grecia (6. Grecia, 7. Atena, 8. Litoralul Mării Egee, 9. Statele elenistice) și Italia antică (10. Italia superioară, 11. Italia inferioară, 12. Imperiul roman, 13. Roma în vremea imperiului); Bazinul occidental și oriental al Mediteranei (14—15) precum și provincia Gallia (16). Pe lîngă acestea atlasul mai conține 30 de hărți mici, plasate în cadrul celor mari. Ele înfățișează detalii (Canaan, Acropola Atenei, Campania, Latium), planuri de orașe (Ierusalim, Tyrus, Cartagina, Olympia, Siracusa), schițele unor bătălii (Granicos, Issos, Gaugamela, Salamina). etc.

Atlasul „de buzunar", deci de format mic, conține 24 hărți si numeroase detalii. Pe lîngă hărțile prezentate în volumul cel dintîi menționat, acesta din urmă mai cuprinde și harta lumii după Ptolemeu, Tabula Peutingeriana, Asia Mică, India, Peninsula balcanică, Africa de nord precum și provinciile Hispania, Britannia și Germania. Folosirea cu succes a atlasului este mult înlesnită de un indice detaliat de numiri geografice, etnice și politice (p. 7—71).

A.L.

В. М. ДАЛИН, *Гракх Бадеф накануне и во время Великой Французской революции (1785—1794)*, изд, АН СССР, Москва, 1963, 614 стр.

Pornind de la unele preocupări mai vechi, V. M. Dalin tratează în această lucrare — care constituie teza sa de doctorat — perioada formării lui Babeuf ca ideolog și revoluționar egalitarist. Prin vastul material inedit utilizat, provenit din arhivele Institutului de marxism-leninism din Moscova, autorul aduce numeroase elemente informative noi cu privire la tema tratată. Aceste elemente întăresc concluzia, formulată de G. Lefebvre și reluată de Dalin în lucrările sale anterioare, că la baza formării lui Babeuf au stat atît influențele exercitate de filozofii francezi din sec. XVIII și de mediul social țărănesc în care a trăit pînă la 1789, cît și experiența revoluției franceze. Lucrarea este însoțită de o analiză a istoriografiei babuviste și de o vastă bibliografie a temei tratate.

C.V.

Г. Л. АРШ, *К вопросу об идейном воздействии Великой Французской революции на балканские народы (Неизвестный текст конституции и „Военному гимна" Ригаса Велестинлиса)*, în „Французский Ежегодник", 1963, стр. 320 - 334.

Este cunoscut faptul că Rhigas Velestinlis a fost autorul unei constituții — destinată popoarelor balcanice și elaborată, sub influența constituției iacobine din 1793, în spiritul libertății și egalității — ca și a unui „Imn de război", în care chema popoarele din sud-estul Europei la luptă împotriva despotismului sultanului. Broșura în care au fost reunite cele două scrieri, publicată în 1797 la Viena, a fost confiscată însă de guvernul austriac. Din cele trei copii manuscrise ale constituției, numai una este făcută după original, dar ea este incompletă. Cu prilejul cercetărilor întreprinse asupra istoriei Greciei din preajma războiului de independență, G. L. Arș a descoperit în arhivele politicii externe a Rusiei o copie integrală a broșurii lui Velestinlis, făcută de diplomații ruși. Publicînd cele două documente în copie rusă, G. L. Arș le însoțește de un scurt studiu introductiv, în care încearcă să creioneze mai clar condițiile apariției lor. Textul este urmat de scurte note explicative.

C.V.

Das Jahr 1813. Studien zur Geschichte und Wirkung der Befreiungskriege, Gesamt Redaktion Fritz Straube, Akademie-Verlag, Berlin 1963, 258 p.

Cu prilejul aniversării a 150 de ani de la războiul de eliberare a poporului german din 1813 de sub dominația napoleoniană, la Berlin a apărut o culegere de 11 articole consacrate acestui eveniment. În afara articolului introductiv al lui Heinrich Scheel, reţin atenția studiile privind arta militară a armatei prusiene în preajma războiului din 1813 (p. 17—46, Heinz Helmert), rolul diplomației și politicii externe cu privire specială asupra politicii lui Metternich (p. 131—160, Karl Obermann) ca și cel privind influența exercitată de evenimentele din 1813 (p. 207—234, J. Streisand). Celelalte articole privesc chestiuni de o mai mică importanță; ele sînt utile însă pentru o mai bună înțelegere a evenimentului tratat. Utilizarea lucrării este înlesnită de un indice de persoane.

C.V.

Marx-Engels despre Internaționala I, Editura politică, București, 1964, 417 p.

Apărută în Editura politică, culegerea cuprinde documente, materiale și articole scrise de Marx și Engels în legătură cu activitatea Internaționalei I și a precursoarei ei, Liga Comuniștilor.

Documentele și materialele cuprinse în culegere se împart în două grupe distincte. Prima grupă înmănunchează pe acele referitoare la activitatea Ligii Comuniștilor. Printre ele menționăm în primul rînd, *Manifestul Partidului Comunist, Statutele Ligii Comuniștilor* (Textul cu observațiile lui K. Marx). A doua grupă se referă la întemeierea Internaționalei I, la activitatea desfășurată de ea, la țelurile, principiile și mijloacele de luptă care au stat la baza activității ei.

Din documentele cuprinse în această culegere rezultă cu claritate activitatea depusă de Marx și Engels în vederea unei juste orientări a Internaționalei I, pentru demascarea curentelor mic-burgheze străine clasei muncitoare. Culegerea scoate în evidență, de asemenea, sprijinul acordat de Internaționala I luptei clasei muncitoare din diferite țări, precum și rolul pe care l-a avut ea în timpul războiului franco-prusac și al Comunei din Paris.

Ultima parte a culegerii cuprinde documentele care — cu excepția cîtorva — se referă la autodizolvarea Internaționalei I.

Privite în ansamblu, documentele și matierialele cuprinse în culegere reliefează rolul lui Marx și Engels ca organizatori și conducători ai Internaționalei I, și rolul acesteia în dezvoltarea mișcării muncitorești internaționale.

A.F.